

«БАДЫЛАДЫМ» _____

Национал школа хөгжүдөр
институттун директору: Куулар Е.М.

«11» _____ 2024 чыл

Тыва Республиканың Өөредилге яамызы

Национал школа хөгжүдөр институт

«Баштайгыларның шимчээшкени» деп уругларның болгаш
аныяктарның хөй-ниити болгаш күрүне чергелиг россияжи шимчээшкени

Тыва Республиканың Чогаалчылар эвилели

III РЕСПУБЛИКА ЧЕРГЕЛИГ «АНЫЯК ШҮЛҮКЧҮ»
ДЕП МӨӨРЕЙНИҢ ДҮРҮМҮ

КЫЗЫЛ – 2024 чыл

ДҮРҮМ

1. Ниити чүүлдер

1.1. Ук мөөрейни бо чылын Тываның Улустуң чогаалчызы Салим Сазыгович Сүрүң-оолдуң 100 харлаан оюнга база Өг-бүле чылынга тураскаадып, тыва литератураны сайзырадыр болгаш хөгжүдөр, чогаал бжиир салым-чаяанныг аныяктарны илередип тывар сорулга-биле эрттирип турар. Мөөрей элээди назылыг уругларны, аныяктарны төрөөн дылынга хүндүткелдиг, хумагалыг болурун хевирлээр; чечен чогаалга сонуургалын болгаш хандыкшылын бедидер, шүлүк бжиир салым-чаяанын деткиир, хостуг үезин шын кылдыр ажыглап өөрениринге чаңныктырар.

1.2. Мөөрейниң сорулгасы: чогаадыкчы салым-чаяанныг аныяктарны тодарадыры, оларны деткиири.

1.3. Сорулганы боттандырар ажыл-чорудулга:

- уругларны мөөрейге киржир кылдыр хаара тудар;
- аныяктарның чечен чогаалга сонуургалын оттурар.

2. Мөөрей ийи номинацияга эртер:

- Шүлүк чогаалы
- Проза чогаалы

2.1. Шүлүк мөөрейиниң негелделери:

Шүлүк мөөрейинге киржикчи бүрүзү ийи шүлүк чогаалы кириштирер. Оларның бирээзи хостуг, өскези өг-бүле темазынга бижиттинген болуру албан. Ооң мурнунда ук мөөрейге кириштирип турган шүлүктерни катап хүлээвес.

2.2. Проза мөөрейиниң негелделери:

Проза чогаалының мөөрейинге киржикчи чечен чугаа, новелла, эссе жанрларынга бижиттинген чогаалын кириштирер. Мөөрейге кириштирер чогаалдарның темазы хостуг, хемчээли кызыгаар чок болур.

2.3. Мөөрейге эки тура-биле киржир.

3. Мөөрейни эрттирериниң хуусаазы:

3.1. Мөөрейге кириштирер ажылдарны 2024 чылдың март 11-ден сентябрь 20-ге чедир дараазында электроннуг почтаже чорудар: chogaalchu@mail.ru

3.2. Жюри кежигүннериниң ажылы: сентябрь 20-30 хүннери.

3.3. Мөөрейниң түңнелдерин үндүрери: ноябрь 1-ге чедир.

4. Мөөрейниң киржикчилери:

Мөөрейге 5-11 класстың өөреникчилери, Тыва Республиканың ортумак өөредилге черлериниң сургуулдары киржир.

- 5-8 класстың өөреникчилери;
- 9-11 класстың өөреникчилери;
- ортумак өөредилге черлериниң сургуулдары.

5. Мөөрейниң удуртулгазы болгаш эрттирикчилери

5.1. Мөөрейниң удуртулгазын ТР-ниң Өөредилге яамызының күрүнениң бюджеттиг эртем албан чери «Национал школа хөгжүдөр институт» (дараазында – НШХИ) болгаш «Баштайгыларның шимчээшкини» деп уругларның болгаш аныктарның хөй-ниити болгаш күрүне чергелиг россияжи шимчээшкининиң Тывада салбыры алган. Дугуржулга ёзугаар Тыва Республиканың Чогаалчылар эвилелиниң кежигүннерин кириштирер.

5.2. Мөөрейниң удуртулгазынга болгаш эрттирикчилеринге дараазында хүлээлгелер хамааржыр:

- мөөрейни эрттирериниң хуусаазын тодарадыр;
- мөөрейге кириштирер ажилдарны хүлээп алырының негелделерин тургузар;
- чогаадыкчы ажилдарны хүлээп эгелээр хуусааны болгаш жюри кежигүннерин тодарадыр;
- чогаадыкчы ажилдарны үнелээр аргаларны тургузар;
- мөөрейге кириштирген ажилдарны четчелээр, жюри кежигүннеринге дамчыдар;
- тиилекчилерге болгаш идепкейлиг киржикчилерге шаңналдарны, белектерни белеткээр;
- мөөрейниң түңнелдериниң дугайында медээлерни чырыдар;
- мөөрейниң дээр дээн чогаалдарын республиканың массалыг медээ чепсектеринге болгаш Интернет четкилеринге чырыдар.

5.3. Мөөрей дугайында медээлерни НШХИ-ниң сайтызынга болгаш социал четкилерге чырыдар.

5.4. Мөөрейни белеткээр, эрттирер, түңнелдер үндүрер харыысалгалыг ажилчын бөлүктү тургузар.

6. Жюри кежигүннери

6.1. Жюри кежигүннерин мөөрейни организаптап эрттирип турар улус тодарадыр.

6.2. Жюри кежигүннери уругларның ажылынга үнелелди бээр, сайгарылганы кылыр, түннелдерни үндүрер.

7. Мөөрейге кириген жылдарны үнелээри

7.1. Жюри кежигүннериниң үнелээр демдектери:

Чогаалдарның темага дүгжүп турары – 1-ден 5 балл;

Бижиттинген аянының онзагайы – 1-ден 5 балл;

Овур-хевирлерниң болгаш дыл-домааның уран-чечени – 1-ден 5 балл.

7.2. Шаңналдыг черлер алган өөреникчилерни, сургуулдарны 1-ги, 2-ги, 3-кү чергениң дипломнары-биле болгаш киржикчиниң хүндүлел бижии-биле шаңнаар.

7.3. Тиилекчилерниң жылдарын «Башкы» журналынга парлап чырыдар.

8. Мөөрейге кириштирер жылдарның негелделери

8.1. Мөөрейге кириштирери-биле 14 шрифте, 1,5 интервалга парлаан жылдарны чорудар.

8.2. Жюри кежигүннери киржикчилерниң чогаалдарын республиканың массалыг медээ чепсектеринге болгаш Интернетке чырыдар эргелиг.

8.3. Чогаалдарны мөөрейге чоруткан кижии ооң авторунуң бадыткалы болур харыысалганы бодунга алыр.

8.4. Мөөрейге кириштирери-биле чоруткан жылдарны катап эгитпес.

9. Авторлар дугайында медээни чорудары:

Авторнуң долу ады, кыска допчу-намдары, хөрек-чуруу, телефонунуң дугаары. (фамилия, ады, адазының ады, өөренип турар чери, клазы, бөлүү);

9.1. Удуртукчу башкызы (фамилия, ады, адазының ады, жылдап турар чери, телефону, эртеми, эл.почтазы).

10.2. Мөөрейге кириштирер жылдарны дараазында электроннуг почтаже чорудар: chogaalchu@mail.ru

Координатор: Кежик Константинович Коңзай, тел: 89293159696